

Prioritățile sistemului de sănătate din România Lecții învățate în timpul pandemiei SARS-COV-2

14 aprilie 2022, 09:30 – 12:30

Hotel Sheraton, București

Raportul Evenimentului

Despre Workshop

Evenimentul a fost organizat în format de tip **masă rotundă** de către **Institutul Aspen România**, sub egida programului **Aspen Healthcare & Quality of Life**. Workshop-ul a reunit peste 20 de decidenți publici, reprezentanți ai sectorului privat, ai organizațiilor pentru pacienți și ai mediului academic și non-guvernamental într-o discuție moderată de **Prof. Dr. Cristian Vlădescu**, Senior Fellow, Aspen Healthcare & Quality of Life Program.

Pandemia SARS-COV-2 a evidențiat unele **deficiențe importante** ale sistemului de sănătate din România, ducând spre un **consens** între factorii de decizie din sectorul public și privat și experții în politici de sănătate cu privire la **necesitatea reformării unor aspecte ale sistemului pentru a crește reziliența acestuia**. Discuțiile s-au axat pe reformele necesare pe care sistemul de sănătate din România trebuie să le prioritizeze pe termen scurt și lung, pe baza **lecțiilor învățate în timpul pandemiei**, precum și a unor **bune practici** deja implementate în pandemie.

În particular, workshop-ul s-a concentrat pe **schimbarea paradigmei către un sistem de sănătate bazat pe prevenție**, cu un rol sporit pentru **imunizare**. Principalele subiecte dezbătute au inclus:

- **Vaccinarea pe tot parcursul vieții** ca strategie principală pentru prevenție, cu un rol cheie în creșterea rezilienței sistemului de sănătate.
- **Creșterea acoperirii campaniilor de prevenție** precum vaccinarea antigripală, pneumococică, HPV.
- **Extinderea accesului la vaccinare** în comunitățile izolate.
- **Campanii educaționale** privind prevenirea și imunizarea.
- **Vaccinarea în farmacii**.

Despre Programul Aspen Healthcare & Quality of Life

Programul **Aspen Healthcare & Quality of Life** își propune să **extindă sfera dezbaterilor privind politicile publice de sănătate** și să **sprijine reforma durabilă în sectorul sănătății**. De-a lungul edițiilor sale, programul a dezvoltat o **comunitate** formată din reprezentanți cheie din sectorul public și privat, experți din sectorul medical, precum și reprezentanți ai asociațiilor de pacienți, societății civile și mediului academic.

Partenerii programului Aspen Healthcare & Quality of Life: Roche, Alliance Healthcare, Pfizer, Sanofi, Astra Zeneca, Bristol Myers Squibb, AbbVie

Participanți

- **Alexandru Răfăla**, Ministrul Sănătății
- **Diana Păun**, Consilier Prezidențial, Departamentul Sănătate Publică, Administrația Prezidențială
- **László Attila**, Secretar al Comisiei pentru sănătate, Senatul României
- **Corneliu-Florin Buicu**, Vicepreședinte, Comisia pentru sănătate și familie, Camera Deputaților
- **Cristian Bușoi**, Președinte al Comisiei pentru Industrie, Cercetare și Energie, Parlamentul European
- **Cristian Vlădescu**, Senior Fellow, Aspen Healthcare & Quality of Life Program
- **Victoria Aramă**, Președinte, Societatea Română pentru Strategii de Vaccinare și Promovare a Sănătății
- **Dan Zaharescu**, Director Executiv, ARPIM
- **Gindrovel Dumitra**, Coordonatorul Grupului de Vaccinologie, Societatea Națională de Medicină a Familie
- **Radu Gănescu**, Președinte, COPAC
- **Iulian Trandafir**, CEO, Alliance Healthcare Romania
- **Adriana Stara**, General Manager, AbbVie Romania
- **Mihaela Joiță**, Director Market Access and External Engagement, AbbVie Romania
- **Gabriel Dina**, Corporate Affairs Manager, Pfizer Romania
- **Alin Preda**, Vaccines Category Lead, Pfizer Romania
- **Lidija Milicevic**, General Manager, Sanofi Pasteur Romania
- **Cristina Pricop**, Head of Public Affairs, Sanofi Romania
- **Ioana Tomuș**, Public Affairs & Communications Manager, Astra Zeneca
- **Robert Condruz**, Public Affairs Manager, Astra Zeneca
- **Ruxandra Bîrle**, Alliance & Advocacy Manager, Astra Zeneca
- **Viorel Văcaru**, Senior Manager, Pricing, Reimbursement & HTA, Bristol Myers Squibb
- **Paul Dudău**, Market Access & Government Affairs, Medtronic
- **Vlad Nicolae**, Director Executiv în Exercițiu, Institutul Aspen România

Raportul Evenimentului

Pandemia SARS-COV-2 a evidențiat unele **deficiențe importante** ale sistemului de sănătate din România, ducând spre un **consens** între factorii de decizie din sectorul public și privat și experții în politici de sănătate cu privire la **necesitatea reformării unor aspecte ale sistemului pentru a crește reziliența acestuia**, în principal schimbarea paradigmei **către un sistem de sănătate bazat pe prevenție**, cu un rol sporit pentru **imunizare**. Discuțiile au avut în vedere **lecțiile învățate în timpul pandemiei**, precum și **bunele practici** deja implementate în pandemie.

Participanții au transmis următoarele remarci și recomandări de politici publice pentru un **sistem de sănătate bazat pe prevenție și îmbunătățirea accesului la vaccinuri și vaccinare** în general:

- Un aspect pozitiv în timpul pandemiei a fost **mobilizarea de succes a instituțiilor implicate în campania de vaccinare împotriva SARS-COV-2**. Datorită apartenenței la Uniunea Europeană și a procesului comun de achiziții, România a beneficiat de un **acces ridicat la aceste vaccinuri**.

În UE, nevoia de a combate pandemia a promovat **inovarea și producția de vaccinuri noi** într-un timp record.

- Cu toate acestea, sub 50% din populația eligibilă a fost vaccinată, iar **procentul mortalității în exces** în România a fost printre cele mai ridicate din UE.
- O explicație este că, în urmă pandemiei, există o **creștere a reticenței populației față de toate vaccinurile**, nu doar împotriva SARS-COV-2, care trebuie combătută.
- Există 3 motive pentru încrederea scăzută în vaccinuri și vaccinare, conform concluziilor Barometrului de Sănătate Publică: **încrederea scăzută a populației în sistemul de sănătate publică; nivelul redus de informare în rândul medicilor de familie; nevoia de educare a tuturor categoriilor implicate în vaccinare**, inclusiv populația generală.
- Un element negativ al campaniei de vaccinare din timpul pandemiei a fost **poziționarea unor cadre medicale (inclusiv medici de familie) în afara recomandărilor medicale**, împotriva vaccinării. De aceea, pentru a combate fenomenul antivaccinist în rândul cadrelor medicale, o reformă importantă a sistemului de sănătate publică ar trebui să fie **introducerea în curricula universitară a mai multor informații legate de vaccinare**.
- O vulnerabilitate importantă a sistemului de sănătate românesc este legată de **vârsta ridicată a medicilor de familie**. Peste 5 ani, mai mult de 50% dintre aceștia se vor putea pensiona, ducând la un deficit greu de remediat.
- O altă reformă necesară este în domeniul **asistenței medicale primare**. Trebuie modificată legea 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, titlul III, pentru a include în asistența medicală primară domenii precum pediatrie sau obstetrică – ginecologie.
- România alocă aproximativ 5.5% din PIB pentru sănătate, semnificativ mai puțin decât media UE de 8%. De asemenea, **România alocă de 8 ori mai puțin decât media UE pe prevenție**, inclusiv achiziția de vaccinuri.
- Prevenția nu trebuie să includă doar imunizarea, trebuie de asemenea crescute **finanțarea și acoperirea programelor de screening**, care joacă un rol cheie în combaterea diferitelor tipuri de cancer.
- În achiziția de vaccinuri (non-COVID) există blocaje semnificative. Este nevoie de o **mai bună operaționalizare a sistemului de compensare și de o planificare corectă a licitațiilor pentru achiziția vaccinurilor**, în parteneriat cu toți stakeholderii. Este nevoie ca achiziția de vaccinuri să fie în **atribuția unei instituții care să aibă deplină capacitate administrativă**, printre recomandările menționate de participanți numărându-se trecerea achiziției **de vaccinuri din atribuția Ministerului Sănătății în cea a Institutului Național de Sănătate Publică**.
- Pentru a îmbunătăți programele naționale de vaccinare, sunt necesare **modificări legislative la nivelul legii 95/2006** privind reforma în domeniul sănătății, precum și **adaptarea procedurii de evaluare a tehnologiilor medicale (HTA)**.
- **Vaccinarea pe întreg parcursul vieții** trebuie să devină un deziderat pentru sistemul de sănătate publică românesc, având în vedere numeroasele boli care pot fi prevenite prin vaccinare sezonieră / recurentă. Vaccinarea adulților devine și mai importantă în contextul crizei provocate de războiul din Ucraina, care poate readuce focare de difterie în România.
- Din programele naționale de vaccinare **lipsește componenta de logistică**. În campania de vaccinare împotriva SARS-COV-2, atribuțiile logistice au fost preluate de armata.
- Având în vedere dificultățile logistice și vulnerabilitățile sistemice legate de vaccinarea în cabinetele medicilor de familie (ex. îmbătrânirea medicilor), **o soluție universal acceptată de decidenți, sectorul privat și experți în sănătate publică este vaccinarea în farmacii**.

Argumente în favoarea vaccinării în farmacii includ **accesibilitatea ridicată** datorată vastei acoperiri geografice a rețelei de farmacii în România precum și **încrederea ridicată a populației** în farmaciști.

- Există cadrul legislativ pentru vaccinarea în farmacii dar **lipsesc normele de aplicare** pentru implementare. Pentru implicarea rețelei de farmacii în administrarea vaccinurilor, este nevoie de **debirocratizare** și de un **parteneriat cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate**. Un **sistem funcțional de compensare a vaccinurilor în farmacii** ar crește gradul de vaccinare în rândul întregii populații.

Principalele recomandări ale mesei rotunde

- **Alocarea a 3% din bugetul sănătății** pentru prevenție și o mai bună planificare și ierarhizare a nevoilor, inclusiv în domeniul vaccinurilor.
- **Există un consens public – privat pentru compensarea vaccinurilor**, care ar echilibra sistemul și ar crește vaccinarea în rândul categoriilor țintă.
- **Modificarea legislației/reglementărilor în domeniul licitațiilor pentru vaccinuri**, cu posibilitatea recalculării prețurilor și a existenței de câștigători multipli.
- Capacitatea de planificare a programelor de vaccinare este o problema importantă a sistemului, iar cel mai potrivit ar fi un **răspuns atât la nivel de ordin de ministru, cât și de actualizare a legislației și de adoptare a unor norme**.
- Trebuie elaborate **ghiduri pentru vaccinare pe diferite tipuri de specialități medicale** (de exemplu oncologie).
- **Campanii de educație pentru vaccinare** trebuie accelerate atât la nivelul cadrelor medicale, cât și la nivelul întregii populații.